

ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 11^η ΜΑΡΤΙΟΥ 1878

ΥΠΟ ΤΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΟΥ ΑΝΘΩΝΟΣ

ΤΕΛΕΣΘΕΝ ΕΝΤΑΥΘΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Ως και διὰ προγράμματος ἀνηγγέλη, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ζακυνθίου Ἀνθῶνος, τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐτελέσθη ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μητροπόλεως ναῷ μεγχροπρεπέστατον καὶ δημοτελέστατον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἐν Μακρυνίτζῃ καὶ ἀλλαχοῦ πεσόντων ἡρώων τῆς ἐνεστώσης ἐπανάστασεως. Ἡ Διεύθυνσις, ἀναλογισθεῖσα τὴν ἱερότητα τοῦ σκοποῦ καὶ θελήσασα ὅπως τὸ ἐν λόγῳ μνημόσυνον ὅσον οἶόν τε μεγχροπρεπέστερον τοβῇ, πρῶτιστον καθῆκον αὐτῆς ἐθεώησε νὰ ἀναθέσῃ τὴν φροντίδα εἰς διαόρους διακεκριμένους ἡμῶν συμπολίτας ἐκφωνήσῃσι καταλλήλους λόγους· καὶ ἡ, ἐκ τῶν προσκεκλημένων μόνον οἱ ἀξιόμοι κύριοι Δ. Σωμερίτης, δικηγόρος, καὶ Γ. Ἀνδρικόπουλος ἐξεφώνησαν ὁ μὲν ἐμβριθῆ καὶ κατάλληλον, ὁ δὲ ἱστορικώτατον λόγον, οὗς δημοσιεύομεν κατωτέρω, ἐκπληροῦντες οὕτω τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν. Μετὰ δὲ τοὺς ρηθέντας κυρίους ὁ κ. Α. Μαρτζώκης ἀπήγγειλε συγκινητικώτατον ποίημα, ὑπὲρ καὶ τοῦτο κατωτέρω δημοσιεύομεν. Χάριν δὲ τῆς ἀλη-

θείας ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ κ. Μαρτζώκης, μὴ δεχθεὶς κατ' ἀρχῆς τὴν πρόσκλησίν μας, ἕνεκα ἀσχολιῶν του, μόνον κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τοῦ μνημοσύνου συγκατατέθη εἰς τοῦτο, τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει ἡμῶν.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην βεβαίως θὰ ἐλεγέ τις ὅτι μεγάλη τις ἐορτὴ ἐτελεῖτο. Πάντες αὐθορμήτως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς διαταγῆς ἐγκατέλειψαν τὰς ἐργασίας των καὶ προσῆλθον εἰς τὸν ναόν τῆς Μητροπόλεως, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν τε δημοτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, ὅπως χύσωσιν ἐν δάκρυ καὶ δεηθῶσι τῷ Ὑψίστῳ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἐν Μακρυνίτζῃ καὶ ἀλλαχοῦ πεσόντων ἡρώων τῆς ἐνεστώσης ἐπανάστασεως. Ἡ ἐκκλησία ἦν καταλλήλως ἐστολισμένη· ἡ θύρα αὐτῆς, διὰ μελανῶν παραπετασμάτων καὶ πενθίμων κυπαρίσσων κεκοσμημένη, παρίστα θέαμα συγκινητικόν· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἐκκλησίας εἶχεν ἀνεγερθῇ μεγχροπρεπὲς κenoτάφιον, εἰς μὲν τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ὁποίου ἦσαν τοποθετειμέναι τέσσαρες σημαῖαι ἐλληνικαὶ καὶ τέσσαρες κυπαρίσσοι, εἰς δὲ τὰς τέσσαρας πλευρὰς ἦσαν αἱ ἐξῆς ἐπιγραφαί, ληφθεῖσαι ἐκ τῶν ἀπάντων τοῦ ἐθνικοῦ

ποιητοῦ Σολωμοῦ.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ὦ τριακόσιοι! σπικωθῆτε
Καὶ ξανάλθετε ἔς ἐμάς,
Τὰ παιδιὰ σας θελ' ἰδῆτε
Πόσο μοιάζουμε μ' ἐσάς.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Μόνον τ' ἀδικοσφραμμένα
Τὰ παιδιὰ σου στρυμωχτά,
Μὲ τὰ χέρια τσακισμένα
Σὲ ἐσπρωξάν' ὀμπροστιά

ΚΡΗΤΗ

Ἡ Κρήτη λέγει... ἡ γῆ ἔχει τῆς ἀντρέας,
Γιὰ ξιναπέστο, ἀντίλαλε ἱερὲ τῆς ἐκκλη-
(σίας)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Τώρα ναὶ ἀντιπαλεύει
Κάθε τέκνον σου μ' ὄρη,
Ποῦ ἀκατάπαυστα γυρεύει
Ἡ τὴν νίκη ἢ τὴν θανά.

Ἄνωθεν δὲ ὅλων τούτων ἐφαίνετο ἐν
ὥραίῳ συμπλέγματι μία πάλαι καὶ ἐν
καριοφύλλῃ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν
ὁποίων ἀνεγινώσκετο ἡ ἐξῆς ἐπι-
γραφή: Εἰς μνημὴν τῶν ἐν
Μακρυνίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ
πεσόντων ἡρώων τῆς ἐνε-
στώσεως ἐπαναστάσεως. Πέ-
ριξ δὲ τοῦ κενοταφίου ἦσαν ἀνηρτημέ-
νοι διάφοροι ἐξ ἀνθέων στέφανοι, φέ-
ροντες διάφορους ἐπιγραφάς, αἱ κα-
τωτέρω δημοσιεύμεν, μετὰ τοῦ ὀ-
νόματος τοῦ καταστήματος ἢ τοῦ ἐκ-
παιδευτηρίου, παρ' ὧν ἀπεστάλησαν καὶ
τοὺς μὲν τῶν καταστημάτων ἢ συλλό-
γων αὐτοπροσώπως προσήλθον καὶ ἀ-
νήρτησαν αὐτοὺς αἱ ἐπιτροπαὶ αὐτῶν,
τοὺς δὲ τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἢ παρθεναι-
γωγείων αἱ διευθύντρικαι ἢ διευθύνται
αὐτῶν. Μόνον ὁ γυμνασιάρχης κ. Πα-
παγεωργίου καὶ οἱ κ.κ. καθηγηταί, πλὴν
τοῦ κ. Παπαθεοδώρου, δὲν εὐχρηστέστησαν

νὰ παρευρεθῶσιν, ἀλλὰ μάλιστα, ὡς
ἐμάθομεν, αὐστηρῶς ἀπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ
κ. Παπαγεωργίου τοῖς μαθηταῖς τοῦ γυ-
μνασίου ἢ ἐν τῷ μνημοσύνῳ παρουσίᾳ
αὐτῶν.

Ἔπονται αἱ ἐπιγραφαί.

«Λέσχη Ἐπιάνητος. Τοῖς ἐν Μακρυ-
νίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ πεσοῦσιν ἀνδρείοις
ἐν τῷ ὑπὲρ Πίστει καὶ Πατρίδος ἀ-
γῶνι.»—Διὰ χροσῶν μεγάλων χαρακτη-
ρων. «Τοῖς ἐν τῷ παρόντι ἐθνικῷ ἀγῶνι
πεσοῦσιν ἀθανάτοις ἤρωσι τὸν δὲ τὸν
στέφανον ὁ Πολιτικὸς Σύλλογος Νέας
Ἀδελφότητος εὐλαβῶς ἀφιερᾷ.»—Διὰ καλ-
λιτεχνικῶν γραμμῶν. «Τοῖς ἐν Μακρυ-
νίτῃ ἤρωσιν ἡ Λέσχη ὁ Ζάκυνθος.» Ἐν
τῷ μέσῳ δὲ ὑπῆρχε τὸ σύμβολον τῆς
πίστεως, ὑπὲρ οὗ τόσον ἐχούθη αἷμα, εἰς
μέλας σταυροὺς, φέρων ἐπ' αὐτοῦ στέ-
φανον, εἰς δὲ τὰς δύο πλευράς δύο Ἑλ-
ληνικάς σημαίας.»—«Λέσχη Πατρίς, τε-
κμήριον θαυμασμοῦ καὶ Εὐγνωμοσύνης.»
—«Μιμεῖσθε τοὺς ἤρωας. Σχολὴ ἀπό-
ρων παίδων.»—«Τοῖς ἐν Μακρυνίτῃ
καὶ ἀλλαχοῦ πεσοῦσιν»

Ἡ ἥρωας καὶ μάγισσας, γυναῖκες, θέρει, γέροι!
Γιὰ πίστι δοοὶ ἐπίστασι σὲ τιμημένα μέρη,
Σὰς πλέκουσι τὰ εὐράνια στεφάνια μὲ τραγαῦδια
Κ' ἐμπεῖς προσφέρουσι εὐλαβῶς θαυροῦρεχτα λουλούδια.
Ἡ συντεχνία τῶν κορυφῶν Ζακύνθου.»—
«Ἀγήρω: ἡ δόξα τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πε-
σόντων. Τοῖς ἐλόμενοις ἐνδοξον περὶ πα-
τρίδος ἐν Μακρυνίτῃ θάνατον οἱ μα-
θηταὶ τῆς Β'. Δημοτικῆς σχολῆς μετὰ
σεβασμοῦ προσενηνοχᾶσιν.»—Μέγας
μέλας σταυρὸς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου
ἦσαν γεγραμμένα τὰ ἐξῆς: «Τοῖς ἐν Μα-
κρυνίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ πεσοῦσιν ὑπὲρ
πατρίδος. Πηνελόπη Καραδήμου Δημο-
διδασκάλισσα.»—«Ἀγήρω: ἡ δόξα τῶν
ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων. Ἐκπ. Ἡρακλῆς
Γ. Τριχάρδου.»

—«Στὸν Οὐρανὸν ποῦ ὑψώθητε, ψυχὰ λεμπῶν ἡ-
(ρώων,

Ποῦ σὰς ἤγαγεν ἡ Γῆ ἡ πλήρης τῶν ἁγίων
Εἰς Μακρυνίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ

Τῆς τῶν Βουλῶν τοῦ Οὐρανοῦ,
Δεχθῆτε τ' ἄνω καὶ ἐξ ἡμῶν τῶν τρυφερῶν παίδων
Δὲν κλαίμεν, ζηλεύμεν τὴν δόξαν τῶν ἀνδρείων,

Τὴν στεφανώμεν μετ' εὐχῆς
Ἐκκαμπορέντης ἐκ ψυχῆς.

Τὰ νήπια καὶ αἱ μαθητρίαι· τοῦ
Νηπιαγωγείου καὶ Παρθεναγωγείου
τῶν Κυριῶν Πομώνη. — «Τοῖς ἐν Μα-
κρυνίτῃ ἐνδόξως πεσοῦσιν ἡ ἁ. Δημο-
τικὴ σχολὴ τῶν ἀρρένων προσήνεγκε»
— «Τοῖς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους πεσοῦσιν ἡ-
ρώσι τὸ ἐκπαιδευτήριον Ρεγγίνας Θ.
Δακωρὼ ἀνاتیθησι.» — «Τοῖς ἐν Μακρ-
υνίτῃ πεσοῦσι, τὸ παρθεναγωγεῖον ἡ
Ἑλπίς τὸ ὑπὸ τῆς Κας. Μ. Δακωρὼ
διευθυνόμενον προσήνεγκε.» — «Τοῖς ἐν
Μακρυνίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ πεσοῦσι. Πα-
σιλικὴ Καλημέρη.» — «Τοῖς νικηταῖς ἐν
ἀγῶσιν ἐδίδοτο στέφανος. Τοῖς ἐν Μα-
κρυνίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ ὑπὲρ πίστεως καὶ
πατρίδος πεσοῦσιν ἤρωσιν αἱ μαθητρίαι
τῆς ἁ. Δημοτικῆς σχολῆς ἀνατίθεσιν.»

Διαρκούτης δὲ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας,
οὐδεμία λέξις ἠκούσθη παρὰ τοῦ ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ συμπυκνωθέντος ἀπείρου πλή-
θους, ἀλλὰ θαυθεῖα συγκίνησις κατεῖχε
τὰς ψυχὰς ἀπάντων ἐν γένει, καὶ μέ-
νον διεκόπη ἡ σιωπὴ αὕτη, ὅτε ἠκού-
σθη προηρρόμενον παρὰ τῶν ἱερέων τὸ,
αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἐν
τῷ παρόντι ὑπὲρ πίστεως
καὶ πατρίδος πεσόντων ἡ-
ρώων, τὸ ὅποιον τὸ πλῆθος, ὡς ἡχώ,
ἐπανελάμβανε μετὰ κατανύξεως· κατὰ
τὴν στιγμήν δ' ἐκείνην ἡ μουσικὴ, ἐ-
ξώθεν τῆς ἐκκλησίας προκυένουσα, πεν-
θίμως ἐπικιάνιζε, τὸ παράδειγμα δ' αὐ-
τῆς ἐμμήθησαν καὶ πάντα τὰ κωδω-
νοστάσια τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἅτινα
δὲν ἔπαυσαν σχεδὸν ἀπὸ τῆς πρώτης,
ἀφ' ἧς στιγμῆς δηλονότι ἡ μουσικὴ ἐ-
ξῆλθεν ἀπὸ τοῦ γραφείου τοῦ Ζακυν-
θίου Ἀνθωνος, παρακολουθούμενη ὑπὸ τε
τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐκθέντος περιοδι-
κοῦ, τῶν ὑπ' αὐτῆς διηρησθέντων, ὅπως
ἐπιτηρώσιν ἐν τῷ ναῷ τὴν τάξιν, κο-
σμητῶρων, ὑπὸ πάντε παιδίων, φορούν-
των λευκὰς φουστανέλας καὶ ἀνὰ
χεῖρας ἐχόντων πάντα τὰ διὰ τὸ μνη-
μόσυνον χρεώδη καὶ ὑπὸ πάντων τῶν
μαθητῶν τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Τριαζάρου

διευθυνόμενου ἐκπαιδευτηρίου.

Οὕτως ἐτελέσθη τὸ μνημόσυνον τῶν ὑπὲρ
πατρίδος πεσόντων. Ἐνταῦθα, καταπαύον-
τες τὸν λόγον, ὀφείλομεν κατὰ καθή-
κον νῶς ἐκφράσωμεν δημοσίᾳ τὴν ἁ-
πειρον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς ἅπαν-
τας ἐν γένει τοὺς ἱερεῖς τῆς ἡμετέρας
πόλεως, καὶ ἰδίως τῷ ἀρχιερατικῷ ἐ-
πιτρόπῳ, τῷ ἀδελτιμωτάτῳ ἱερεῖ Στου-
πάθῃ, τῷ προθύμῳ καὶ ἀκαμάτῳ ἐρ-
γασθέντι ὅπως τὸ ἐν λόγῳ μνημόσυνον
ἀποβῇ ὅσον οἷόν τε μεγαλοπρεπέστε-
ρον. Ἐν τέλει δὲ ἐκφράζομεν τὰς εὐ-
χαριστίας μας καὶ τῷ ἀξιοτίμῳ ἡμῶν
διδράρχῳ κ. Ι. Πλέσσα, καὶ παντὶ ἄλλῳ,
εἴτε λόγῳ εἴτε ἔργῳ, συνεργασθέντι μεθ'
ἡμῶν.

Π ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟ

Δ. ΣΩΜΕΡΙΤΟΥ

Σεβαστοὶ Συμπολῖται,

Φιλόπατρις καὶ ἔμμουσος τῆς Πατρι-
δος Νεότης συγκαλεῖ ἡμᾶς σήμερον εἰς
τὴν πικρὰν ταύτην, ἀλλ' ἔνδοξον τοῦ
βίου μας πανήγυριν· οἱ εὐγενεῖς παλ-
μοί, αἵτινες συνεκίνουν τὴν αἵμασσαν-
σαν αὐτῆς καρδίαν, τὸ θάλλον δάκρυ,
ὑπὲρ ἀνέτελλεν ἐπὶ τῶν ὀργησύντων ὀ-
φθαλμῶν τις, ἡ χάρις τοῦ πένθους, ἡ
τις ἐνέπνεε τὴν αἰθριάζουσαν αὐτῆς διά-
νοιαν, ἀπῆρτισαν τὸν δαφνοστερεῇ ἀν-
θῶνα τῆς μνημοσύνης τῶν ἡρώων τιμῆς,
ἦν ἐπεικῆς πρὸς ἡμᾶς ἐκτίμῃσις ἀνέ-
σθηκεν εἰς τὰς ἀτέχνους ἡμῶν χεῖρας,
ἐν' ἀνελίξωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἄρωμα τοῦ
ἡρώερος καὶ τῆς φιλοστοργίας, τὸ μάν-
να τοῦ ἐθνικοῦ βίου, τὸ ἀπαύγασμα τῆς
δόξης τοῦ χαίμαζομένου ἔτι, ἀλλ' ἀ-
ναθάλλοντος ἡμῶν ἔθνους. Ἀλλ' ὅποιος
ἡ πικρὰ αὕτη καὶ ἔνδοξος πανήγυρις;
Ἀπὸ τῆς Μεγαλειότητος τοῦ οὐρανοῦ